

Nationellt organiserad hälsokontroll och hälsovård för mjölkkor 2018

Bakgrund

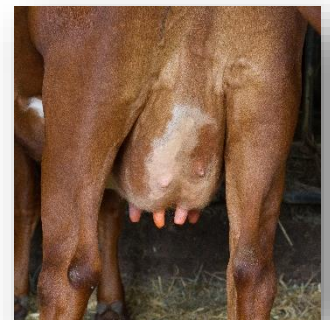
God djurhälsa och smittskydd är avgörande för låg antibiotikaförbrukning, god djurvälstånd och livsmedelssäkerhet. Målen med den nationella livsmedelsstrategin är en ökad svensk livsmedelsproduktion. Friska, produktiva och klimateffektiva kor är själva grunden för lönsam och konkurrenskraftig mjölkproduktion på en global marknad. I och med att den svenska mjölksektorn förändras, genom större besättningar och ny teknik, och genom att den påverkas av extremväder och konjunkturer har ett ökat behov av förebyggande djurhälsoarbete uppstått. Skillnader i djurhälsoparametrar förklarar så mycket som en fjärdedel av variationen i lönsamhet mellan olika mjölkföretag. Att säkra djurhälsan är därför en viktig pusselbit för att skapa hållbara mjölkföretag som kan leverera svensk mjölk även i framtiden.

Aktiviteter och resultat 2018

Projektet "Nationellt organiserad hälsokontroll och hälsovård för mjölkkor 2018" innehåller aktiviteter för att utveckla, upprätthålla och förbättra verktyg för djurhälsoövervakning och djurhälsorådgivning, och aktiviteter för att följa djurhälsa och antibiotikaförskrivning på nationell nivå. Det ingår även basresurser för deltagande i forskning och utveckling samt för att upprätthålla kunskapsstöd till lantbrukare och djurhälsopersonal.

Hälsokontroll

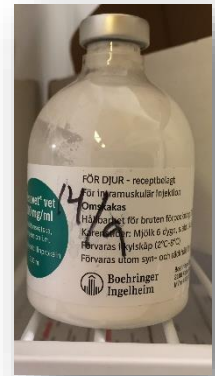
Antalet inrapporterade sjukdomsfall har ökat från 17,1% kontrollår 2016/2017 till 22 procent under kontrollår 2017/2018. Den huvudsakliga ökningen kan härledas till ökat antal registreringar av kliniska juverinflammationer och veterinärrapporterade klöv- och bensjukdomar. Det aritmetiska medelvärdet av beräknat tankcelltal har stigit från 239 000 celler/ml 2016/2017 till 245 000 celler/ml 2017/2018. Ökningen kan tillskrivas den långa och höga "sommartoppen" i celltal sommaren 2018, celltalet under vinterhalvåret 2017/2018, dvs vecka 44 till vecka 18, var lägre 2017/2018 jämfört med motsvarande perioder under 2014-2017. Andel djur med kroniskt förhöjda celltal har fortsatt att sjunka, liksom andel förstakalvare som får högt celltal under laktationen.

Klövanmärkningarna från klövverkning fortsätter att sjunka. 31,7 % av verkade djur har nu anmärkning, jämfört med 34 % kontrollåret innan och 41,5 % ytterligare ett år tillbaka.

Utfodringsrelaterad sjuklighet och kalvdödlighet ligger på stabila nivåer men variationen besättningar emellan är stor. Kalvdödligheten (1-60 dagar) i de 10 % sämsta besättningarna har stigit kraftigt under året. Andel utslagna kor totalt, andel självdöda/avlivade kor och andel utslagna förstakalvare de första tre månaderna i laktation ligger fortsatt stabilt. Inga större förändringar i fruksamhetsnyckeltalen har identifierats, med undantag för en fortsatt positiv, dvs sjunkande, trend för inkalvningsåldern. För andel svåra kalvningar för förstakalvare ses också en stadigt svag förbättring.

Behandlingsincidensen med antibiotika har ökat något från föregående kontrollår men följer fortfarande den långsiktigt nedåtgående trenden.

Hälsovård

Under 2018 har Växa Sverige hållit kurser och andra utbildningstillfällen för lantbrukare, veterinärer och övriga rådgivare inom ämnet djurhälsovård. Representanter från Växa Sverige har också deltagit i projekt i samarbete med SLU, SVA och andra aktörer. Ett stort antal artiklar har inom ämnet har publicerats i branschpress och informationsspridning har också skett via sociala medier.

Verktyget Signaler djurvälstånd har laddats ned 15 300 gånger under året, fördelat på drygt 2 800 besättningar. Verktyget har förvaltats och utvecklats.

Hälsopaketet mjölk (HPM) har utförts i 162 besättningar 2018. Inom HPM har nya rådgivare utbildats och rådgivningspaketet har förvaltats och utvecklats.

En utvärdering av ViLA mjölk har genomförts. Utvärderingen visar att veterinärer och djurhållare som arbetar med ViLA mjölk är generell nöjda, men den visar också att det finns ett antal områden som bör ses över och eventuellt revideras.

Slutsats

Djurhälsoläget hos svenska mjölkkor är fortsatt gott tack vare det förbyggande djurhälsovårdsarbete som bedrivs av svenska lantbrukare i samarbete med veterinärer. Ett stort antal aktiviteter inom projektet "Nationellt organiserad hälsokontroll och hälsovård för mjölkkor 2018" har bidragit till både det framgångsrika förebyggande djurhälsoarbetet och till möjligheten att följa djurhälsoläget under året genom hälsa-, sjukdoms- och behandlingsstatistik. Aktiviteterna och deras resultat är/har varit tillgängliga för lantbrukare och rådgivare oberoende av organisationstillhörighet eller arbetsgivare.